

Covenant & Conversation

Jonathan Sacks
THE RABBI SACKS LEGACY

PINEHAS • פִּינְחָס

MANEVİYAT ÜZERİNE ETÜTLER

BASED ON THE TEACHINGS AND WRITINGS OF RABBI LORD JONATHAN SACKS 7"צ"ט

Covenant & Conversation yazılarına sağladıkları ve Harry (Chaim) Schimmel'in anısına adanan cömert sponsorlukları için Schimmel Ailesi'ne teşekkürlerimizle.

"R. Chaim Schimmel'in Tora'sını, onunla ilk karşılaştığım zamandan beri severim. Sadece yüzeysel gerçekle değil, altta yatan daha derin gerçeğe olan bağlantısıyla da ilgilenmeye gayret eder. 60 yıldır kendisine eşlik eden olağanüstü eşi Anna'yla birlikte, aile, cemaat ve Tora sevgisine adanmış bir yaşam inşa ettiler. Ortaya koydukları örnek yaşamla beni fazlasıyla etkilemiş müstesna bir çift."

- Rabi Sacks

Moşe'nin Hüsranı

• Bu özet, Rabi Sacks'ın bu haftaki Covenant & Conversation yazısından uyarlanmıştır. Bu yazıya aşağıdaki adresten erişilebilir <https://www.rabbi-sacks.org/covenant-conversation/pinchas/moshes-disappointment/>

Moşe, ablasının ve ağabeyinin ölümünü gördükten sonra, kendi ömrünün de kapanışa yaklaştığını bilmekteydi. Bu yüzden, Tanrı'ya, kendisinden sonra görev yapacak olan lideri tayin etmesi için dua etti. Acaba bu neden yedi *perek* önce, ya Tanrı Moşe ve Aaron'a ülkeye girmeden öleceklerini ilk kez bildirdiği ya da bunun biraz sonrasında, Aaron'un ölümünü okuduğumuz zaman değil de burada olmuştur?

Hahamlarımız bu anlatımın hemen altına gizlenmiş olan ikinci bir anlatıma dair iki ipucu sezmişlerdir. İlki, Moşe'nin bu isteğini, Tselofhad'ın kızlarının, babalarının ülkedeki payını talep ve elde ettikleri konunun hemen ardından dile getirmiş olmasıdır. Moşe'nin buradaki isteğini tetikleyen de bu olmuştur.

İkinci ipucu, Tanrı'nın, Moşe'nin bir halef istemesinden hemen önce ona söylediği sözlerde yatmaktadır: "[Ülkeyi] göreceksin, [ardından] sen de *tıpkı ağabeyin Aaron gibi* halkına katılacaksın..." (Bamidbar 27:12-13)

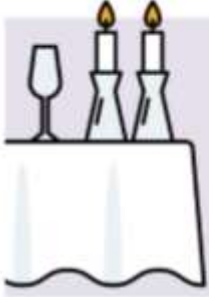
İtalik yazılan sözcükler ilk bakışta gereksiz görünmektedir. Tanrı, Moşe'ye yakında öleceğini bildirmektedir. "*Tıpkı ağabeyin Aaron gibi*" sözlerini eklemesine ne gerek vardır? Bu konuda Midraş şöyle der: "Bu bize Moşe'nin, Aaron'un öldüğü şekilde ölmek istediğini öğretir." *Ktav Sofer* açıklar: **Aaron, oğullarının kendi içinde ilerleyeceklerini bilme ayrıcalığına sahip olmuştur.** Oğlu Elazar, kendi sağlığında Koen Gadol olarak atanmıştı. Bu güne kadar da *Koenler*, Aaron'un doğrudan torunlarıdır. Buna benzer şekilde Moşe de oğullarından birinin, Gereşom veya Eliezer'in, halkın lideri olarak kendi yerini aldığı görmek için büyük bir arzu duyuyordu.

Ama bu olmayacaktı. Şofetim kitabında, Efrayim toprakları içinde putperest bir tarikat oluşturan ve kurduğu mabette görev yapmak üzere bir Levi'yi işe alan Miha adlı birini okuruz. Anlatımın sonunda bize bu putperest rahibin ismi açıklanır: Moşe'nin oğlu Gereşom'un oğlu Yeonatan.

Yahudi tarihindeki en büyük simalardan bazıları, tüm çocuklarının kendi izlerinden yürümesi konusunda başarılı olamamışlardır. **Bütün ebeveynler bütün çocuklarıyla her zaman başarılı olacaklar diye bir kural yoktur.** Zaten aksi nasıl mümkün olabilirdi ki? Her birimiz özgürlüğe sahibiz. Her birimiz, bir ölçüde, olmayı seçtiğimiz kişiyiz. Ebeveynimizin olmamızı istediği kişi haline gelmemizi, ne genler, ne de yetiştirme şekli garanti edebilir. Ebeveynlerin, kendi iradelerini, olgunluk çağına erişmiş olan çocuklarına fazlasıyla dayatmaları da doğru değildir.

Yahudilik, ebeveynliği, eğitimi ve yuvayı, değerler bütünü'nün tam kalbine yerleştirir. Kilit görevlerimizden biri, her şeyden önce çocuklarımızın dini değerlerimiz hakkında bilgili olmalarını ve onları sevmelerini temin etmektir. Ama bazı zamanlarda başarısız oluruz. Çocuklar kendi yollarını seçebilirler ve bu yol bizimkisi olmayabilir. *Eğer bu başımıza gelirse, kendimizi suçluluk duygusuyla felce uğratmamamız gerekir.* Herkes tüm çocuklarıyla başarılı olacak diye bir kural yoktur; Avraam veya Moşe veya David veya Şelomo bile olamamıştır.

Çocuklarımız bizim yolumuzu izledikleri zaman müteşekkik olmamız gerekir. Bizi aştıkları zaman, Tanrı'ya özel şükranlarımızı sunmamız gerekir. Ve başka bir yol seçtikleri zaman, tüm zamanların en büyük Yahudi'sinin de torunlarından biriyle aynı deneyimi yaşadığının bilinciyle, sabırlı olmamız gerekir. Ve asla ümidimizi kesmememiz gerekir. Moşe'nin torunu geri dönmüştür. Peygamberlerin en sonuncusunun neredeyse en son sözlerinde, Malahi, gelecekte Tanrı'nın "Babaların kalplerini çocuklarına ve çocukların kalplerini babalarına geri döndüreceği" (Malahi 3:24) bir zamanı öngörmüştür. **Birbirinden uzaklaşmış olanlar, inanç ve sevgiyle yeniden birleşecektir.**

Şabat Sofrasında

1. Sizce çocukların, ebeveynlerinin izinden yürümleri neden önemlidir?
 2. Sizce çocuklar neden kendi yollarında ilerlemeyi arzu ederler?
 3. Siz ebeveyninizin izinden yürüyor musunuz? Çocuklarınızın sizi takip edeceklerini umuyor musunuz?
-

Müzikli Öğünler

Rabanit Sally Mayer

Bir keresinde Rabi Sacks'ın, iki büyük Tora devi hakkında anlattığı bir hikâye duymuştum. Bunlardan birinin çocukları Tora'ya bağlı kalmış, diğerininkilerse ne yazık ki inancı terk etmişlerdi. Her ikisi de ailelerini en iyi şekilde eğitmiş ve onlara, sadakat ve adanmışlık konusunda birer rol modeli olmuştu. Öyleyse çocuklarının farklı yollara yönelmelerinin sebebi ne olabilirdi? Acaba neden birinin çocukları babalarının dini yaşam tarzını takip etmişken, diğerininkiler başka yollara sapmıştı?

Rabi Sacks, her ne kadar her iki haham *mitsv*alara odaklanan bir yaşam sürdürseye de, *seuda şelişit*, yani Şabat günü yenen üçüncü öğün konusundaki tutumlarında önemli bir farklılık olduğunu belirtti. Hahamlardan biri her zaman, bu öğün sırasında karmaşık ve girift bir *Devar Tora* (Tora sözü; Tora öğretisi) inşa edip anlatırdı. Diğer ise ailesiyle birlikte oturur ve *zemirot*, yani Şabat şarkıları söylerdi. Şarkı söyleyen hahamın ailesi Tora'ya bağlı kalmıştı. Çocuklarını kendisine bağlı tutan şey, birlikte söyledikleri şarkılardı.

Rabi Sacks bunu, Yahudiliğin sadece akılla değil, aynı zamanda duyguyla da bağlantılı olmasıyla açıkladı. Bene Yisrael, Denizin Yarılışı ile gerçekleşen büyük mucizenin ardından şarkı söylemişlerdi – bir *Gemara* çıkarıp okumamışlardı! Kral David çok sayıda övgü, dilek, keder ve sevinç şarkısı yazmıştı. Şarkı söylemek bizim duygusal dilimizdir; kendimizi ifade edebildiğimiz ve manevi açıdan bağlantı kurabildiğimiz noktadır.

Bu hikâyeyi anlatırken, Rabi Sacks, yeni nesil ebeveynleri de, şarkı söylemeyi, çocuklarını Yahudiliğe uygun şekilde yetiştirme programlarının bir parçası haline getirmeye teşvik etmişti. Bu öneriyi hem ebeveynler hem de çocuklar kendi Şabat sofralarında uygulayabilir ve şarkı söylemeyi, haftalık ailevi Şabat deneyiminin bir parçası haline getirebilirler.

- Rabanit Sally Mayer, Ohr Torah Stone kurumuna bağlı Midrešet Lindenbaum'da Roş Midraşa olarak görev yapmakta, Talmud ve Alaha dersleri vermektedir.

A CLOSER LOOK

• Rabanit Mayer şimdi Rabi Sacks'tan öğrenmiş olduğu daha derin derslerden bazıları hakkındaki görüşlerini paylaşıyor.

Rabi Sacks'ın bu haftaki yazısından en sevdiğiniz alıntı hangisi ve neden?

En sevdiğim alıntı şu: “Birbirinden uzaklaşmış olanlar, inanç ve sevgiyle yeniden birleşecektir.”

Rabi Sacks'ın, fertleri bir süreliğine de olsa farklı bir yol seçmiş olan ailelere yönelik ümit vizyonunu çok seviyorum. Bu ailelerin yaşadıkları acı ve oluşan uçurumlar, bu gibi durumlarda bazı açılardan en büyük trajedileri meydana getirmektedir. Ebeveynlerin ve çocukların kalplerinin birbirine geri döneceğine dair ümit ve dualar gerçekten de insana moral verici niteliktedir. Bize, farklılıklarımız ne olursa olsun, aile bağlarında kilit öneme sahip olan sevgi ve şefkate öncelik vermemiz gerektiğini hatırlatmaktadır.

Bu haftaki yazıdan alınabilecek başlıca ders nedir?

Rabi Sacks'ın bu haftaki mesajı, hem ebeveynler hem de çocuklar açısından ağırlık taşımaktadır. Ebeveynler olarak, değerlerimizi çocuklarımıza aktarmak için elimizden gelenin en iyisini yapmaya çalışırız. Ancak aynı zamanda, çocuklarımızın da, tıpkı bizim de çocuk olduğumuz zaman yaptığımız gibi – zira biz de anne ve babamızın tıpatıp aynısı değiliz! – kendi kararlarını verme gücüne ve sorumluluğuna sahip, kendilerine özgü insanlar olduğu gerçeğini tanımamız ve buna saygı duymamız gerekir.

TORAH TRIVIA

Soru: Yeoşua Bene Yisrael'e kaç yıl liderlik etmiştir? Ve aklınıza bu sayıyla ilgili herhangi bir şey geliyor mu?

Cevap: Yeoşua Bene Yisrael'e 28 yıl boyunca liderlik etmiştir (*Seder Olam*, bölüm 32). Baal Aturim, Moşe'nin, *A-Şem'e*, kendi yerini alacak uygun bir lider tayin etmesi için ettiği duada tam olarak 28 sözcük olduğuna işaret eder.

Baal Aturim, Yeoşua'nın 28 yıllık liderliğini, “*Ki U anoten leha koah laasot hayil*” – “Çünkü sana savaşta başarılı olman için [gereken] gücü veren O'dur” (*Devarim* 8:18) pasuğuyla ilişkilendirir. Baal Aturim'in işaret ettiği üzere, bu pasukta yer alan *koah* – güç – sözcüğünün *gematriya* değeri (harflerinin sayısal değerleri toplamı) 28'dir.

- David Woolf'un Torah IQ adlı çalışmasından uyarlanmıştır. Tora hakkında 1500 bilmece içeren bu çalışma dünyanın her yerinde Amazon'dan temin edilebilir.